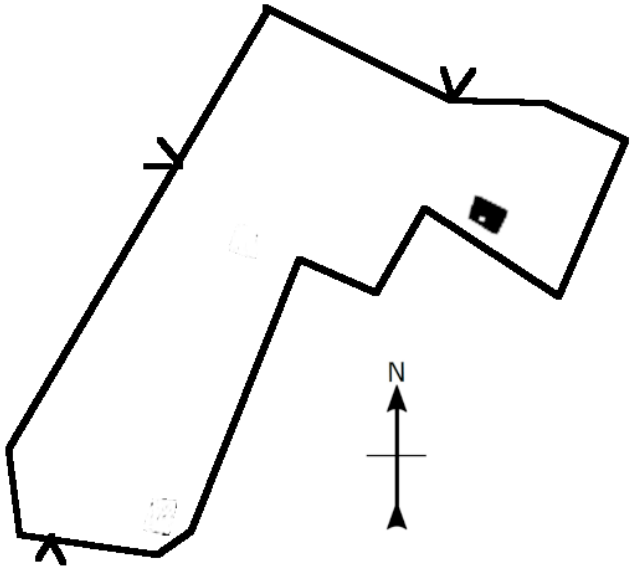

Rodzaj obiektu¹	Nazwa obiektu	Miejscowość
MOGIŁA ZBIOROWA	GRÓB OFIAR TERRORU NIEMIECKIEGO I ŻOŁNIERZY WP z 1939 R.	ŚRODA WIELKOPOLSKA

Zdjęcie – widok ogólny	Kategoria	II wojna światowa
-------------------------------	------------------	-------------------

Adres województwo / powiat / gmina	WIELKOPOLSKIE / ŚREDZKI / ŚRODA WLKP.
ulica / lokalizacja opisowa	CMENTARZ PARAFIALNY ul. Nekielska
Właściciel / zarządca terenu / działka nr	Cmentarz Parafii Kolegiackiej w Środzie Wlkp./ 302504_4.0004.1154
Kwaterna, rząd / ewent. lokalizacja opisowa	Sektor II, Kwaterna Powstańców Wielkopolskich / GPS: 52°14'00.6"N 17°17'10.4"E (52.233504, 17.286218)
Podstawowa informacja o pochowanych	36 OFIAR TERRORU NIEMIECKIEGO ORAZ 5 ŻOŁNIERZY WP z 1939 r.
Datowanie	ok. 1945 pierwotny grób r., historia modyfikacji - brak danych
Forma ochrony	GRÓB WOJENNY Cmentarz wpisany do rejestru zabytków pod nr. 935/Wlkp/A z 1.09.1998
Wymiary (szer., głęb., wys.)	724 cm x 1120 cm x ok. 70 cm
Material	Kamień, granit

Szkie sytuacyjny		Opis obiektu i inskrypcje	
		<p>Miejsce pochówku otoczone jest murkiem (szer.40 cm) z nieregularnej kostki kamiennej. Wnętrze mogiły wysypane jest tłuczniem; w centralnej części, betonowym krawężnikiem, wyznaczono monumentalny krzyż (szer. belki poprzecznej. 524 cm, długość belki pionowej 770 cm, szerokość belki 100 cm), którego wewnątrz wypełniono kamieniem w barwie rozmytego różu. Wewnątrz grobu umieszczono trzy inskrypcje granitowe: dwie szer.30cm dł. 60 cm. oraz jedna szer. 67 cm na 103 cm.</p> <p>Jeden, krótszy bok murku zewnętrznego mogiły został podwyższony schodkowo. Na tej części muru na zakończeniach boków umieszczono dwie kule kamienne na cokole oraz stylizowany element przypominający urnę. Na ścianie zawieszono w poziomie trzy granitowe tablice inskrypcyjne – dwie są szer.140 cm, dł. 45 cm, a centralna ma szer. 120 cm i długość 70 cm.</p> <p><u>Inskrypcje na stronie nr 3</u></p>	
		<p>Stan zachowania i najważniejsze postulaty konserwatorskie</p> <p>Obiekt jest w dobrym stanie technicznym. Wymagane są punktowe naprawy muru, szczególnie na ścianie gdzie wiszą 3 tablice inskrypcyjne.</p> <p>W 2010 r. Wojewoda Wielkopolski sfinansował postawienie tablicy nagrobnej upamiętniającej 5 żołnierzy WP. W 2025 r. tablica relokowana na obecne miejsce.</p> <p>Postulowane jest dopisanie do tabliczki inskrypcyjnej z nazwiskiem Józef Ratajczak, drugiej ofiary - obecnie NN: Jana Szymkowiaka.</p>	<p>Bibliografia</p> <ol style="list-style-type: none"> 1.Sprawy prowadzone w Wielkopolskim Urzędzie Wojewódzkim pod sygn. PS-VI.5230.173.2021.5 oraz PS-VI.5230.8.2021.5 2. IPN GK, 163/29, ankiety sądów grodzkich. 3.Baza IPN straty.pl. 4.Porozumienie z dnia 18 czerwca 2010 r. w sprawie powierzenia zadania utrzymania grobów i cmentarzy wojennych (Dz. U. WW z 2010 poz. 3174). <p>Załączniki</p> <p>Dokumentacja fotograficzna – stan na 11.08.2022 r. – w wersji elektronicznej.</p> <p>Załącznik nr 1 – lista osób pochowanych.</p> <p>Załącznik nr 2 – notatka historyczna</p>
Opracowanie karty ewidencyjnej (autor, data, podpis):		Krzysztof Wiśniewski 15.04.2026 r.	

Inskrypcje nagrobne

<p>TU SPOCZYWAJĄ PROCHY WIERNYCH SYNÓW OJCZYNY POMORODANYCH PRZEZ NAJEZDZCĘ GERMAŃSKIEGO W DNIACH 17 WRZEŚNIA I 20 PAŹDZIERNIKA 1939</p>		
<p>Andrzejczak Franciszek Burza Stanisław Kamiński Feliks Kędziora Stanisław</p>	<p>Śp. Kozłowski Czesław Łopatka Tadeusz Małecki Leon Marcinkowski Leon 7 ofiar NN</p>	<p>Marcinkowski Maciej Miśko Wincenty Wieland Stefan</p>
<p>Bartłomiejczak Franciszek Błaszak Anzelm Boeing Kazimierz Gruszczyński Marian Jankowski Stanisław</p>	<p>Śp. Kaniewski Konrad Koszczyński Ignacy Kuśnierkiewicz Stanisław Lis Antoni Stachowiak Władysław 1 osoba NN</p>	<p>Szymański Michał Tomaszewski Stanisław Trauczyński Edward Więckowski Tadeusz Woźny Adam</p>

<p>Żołnierze 55. Poznańskiego Pułku Piechoty kpr. LUDWIK WACHOWIAK, ur. 24.07.1911 r. strz. JAN MATUSZCZAK, ur. 5.06.1906 r. strz. IWAN PRON, ur. 1.01.1910 r. strz. STANISŁAW OBAJ, ur. 31.12.1915 r. strz. WŁADYSŁAW PRAŁAT, ur. 23.11.1915 r. polegli 4 września 1939 r. w walkach z niemieckim najeźdźcą</p>	<p>WŁADYSŁAW KARALUS *12.06.1897+26.03.1940 ROSTRZELANY NA ŁĄKACH KIJEWSKICH</p>	<p>MIEJSCE WIECZNEGO SPOCZYNKU ROSTRZELANYCH 11 WRZEŚNIA 1939 JÓZEF RATAJCZAK LAT 18 NN</p>
---	--	---